Rauman Lyseon lukio

RAUMAN LYSEON LUKIO

Häirintään ja kiusaamiseen puuttumisen malli

Ennaltaehkäisy, puuttuminen, seuranta ja jälkihoito

Päivitetty 19.11.2026

SUUNNITELMAN YDIN

Jokainen tieto kiusaamisesta otetaan vakavasti. Tilanne katkaistaan heti, osapuolet kuullaan turvallisesti, sovitut toimet kirjataan ja niiden vaikutusta seurataan niin kauan, että opiskelijan turvallisuus on varmistettu.

Asiakirjan asema ja ylläpito

Oppilaitos	Rauman Lyseon lukio
Vastuuhenkilö	Rehtori
Valmistelu	Rehtori yhdessä opiskeluhuollon, ryhmänohjaajien, henkilöstön ja opiskelijoiden (opiskelijakunta ja opiskelijafoorumi) edustajien kanssa
Hyväksyminen	Sivistysvaliokunta 16.12.2026
Voimassaolo	Hyväksymisestä seuraavaan päivitykseen
Arviointi	Vuosittain sekä aina lainsäädännön, ohjeiden tai käytäntöjen muuttuessa

Sisältö

1. Tavoite ja periaatteet
2. Käsitteet ja soveltamisala
3. Ennaltaehkäisevä työ
4. Ilmoittaminen ja välitön toiminta
5. Selvittämisprosessi
6. Vastuut
7. Huoltajayhteistyö ja täysi-ikäinen opiskelija
8. Opiskeluhuollon tuki
9. Kirjaaminen, tietosuoja ja tiedonkulku
10. Vahva puuttuminen ja viranomaisyhteistyö
11. Seuranta ja jälkihoito
12. Perehdytys, tiedottaminen ja arviointi

Liite 1. Henkilöstön pikaohje
Liite 2. Kirjaamisen vähimmäistiedot
Liite 3. Ankkuritiimi
Liite 4. Sosiaalipalvelut
Liite 5. Someturva
Liite 6. Mieli ry
Liite 7. Ilmoituslomake

1. Tavoite ja periaatteet

Suunnitelman tavoitteena on turvata jokaiselle opiskelijalle fyysisesti, psyykkisesti, sosiaalisesti ja pedagogisesti turvallinen opiskeluympäristö sekä varmistaa, että kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan puututaan nopeasti, yhdenmukaisesti ja oikeasuhtaisesti.

- Kiusaamisen lisäksi puututaan yksittäisiin loukkaaviin tekoihin, häirintään, syrjintään, uhkailuun ja väkivaltaan.
- Opiskelijan kokemus otetaan vakavasti, vaikka tapahtumien nimikkeestä ei vielä olisi varmuutta.
- Välitön turvallisuus asetetaan selvittämisen edelle.
- Osapuolia kuullaan ensisijaisesti erikseen ja ilman painostusta yhteiseen sovitteluun.
- Asiaa ei päätetä yhteen anteeksipyyntöön tai keskusteluun, vaan sovitut toimet ja seuranta kirjataan.
- Tuki järjestetään sekä teon kohteelle että tekijälle heidän yksilöllisen tarpeensa mukaan.

Rauman Lyseon lukion kiusaamiseen puuttumisen malli täydentää ja konkretisoi lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sisältyvää häirinnän, kiusaamisen ja väkivallan vastaista suunnitelmaa. Toimintamallia sovelletaan yhdessä opiskeluhuoltosuunnitelman, kriisi- ja turvallisuussuunnitelman sekä lukion järjestyssääntöjen kanssa.

2. Käsitteet ja soveltamisala

Kiusaamisella tarkoitetaan tavallisesti toistuvaa tai jatkuvaa kielteistä toimintaa, johon liittyy vallan tai voimasuhteen epätasapaino ja jonka kohteen on vaikea puolustautua. Kiusaaminen voi olla suoraa tai epäsuoraa, sanallista, fyysistä, sosiaalista, omaisuuteen kohdistuvaa tai verkkoympäristössä tapahtuvaa. Häirintä on yleensä yksittäistä kielteistä toimintaa ja käyttäytymistä. Häirintä on vakava, aina tutkittava teko.

- **Sosiaalinen ulossulkeminen ja ostrakismi:** sivuuttaminen, ryhmästä pois jättäminen tai näkymättömäksi tekeminen.
- **Verkkokiusaaminen:** loukkaavat viestit, kuvat, videot, ryhmistä poistaminen, valeprofiilit, juorujen levittäminen tai uhkailu digitaalisissa ympäristöissä.
- **Häirintä ja syrjintä:** ihmisarvoa loukkaava tai kiellettyyn syrjintäperusteeseen liittyvä käyttäytyminen.
- **Väkivalta tai sen uhka:** fyysinen tai henkinen teko, joka vaarantaa turvallisuutta.

TÄRKEÄÄ

Toistuvuus ei ole puuttumisen edellytys. Yksittäinen vakava teko, häirintä, syrjintä, uhka tai väkivalta käsitellään heti asian edellyttämällä tavalla.

Suunnitelmaa sovelletaan lukion opetukseen, koulun tiloihin, koulumatkoihin sekä koulutuksen järjestäjän hyväksymään toimintaan koulussa ja sen ulkopuolella. Vapaa-ajalla tai verkossa tapahtuneeseen toimintaan reagoidaan erityisesti silloin, kun sillä on yhteys opiskeluympäristöön, opiskeluryhmään, koulupäivään tai opiskelijan turvalliseen opiskeluun.

3. Ennaltaehkäisevä työ

- Lukion yhteiset vuorovaikutusperiaatteet käsitellään opiskelijoiden kanssa vuosittain ryhmänohjauksessa.
- Ryhmänohjaajat seuraavat ryhmänsä ilmapiiriä, osallisuutta, poissaoloja ja ryhmäsuhteiden muutoksia sekä puuttuvat tarvittaessa havaitsemiinsa epäkohtiin.
- Opettajat rakentavat opetustilanteisiin turvallisen työrauhan ja puuttuvat vähättelyyn, nimittelyyn, syrjintään ja ulossulkemiseen.
- Opiskelijoille kerrotaan konkreettisesti, kenelle ja millä tavoin kiusaamisesta voi ilmoittaa.
- Opiskelijakunta ja tutorit osallistuvat yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen.
- Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä seuraa hyvinvointi- ja turvallisuustietoa, suunnittelee ja kehittää ennaltaehkäisevää työtä sekä sopii tarvittaessa vuosittaisista painopisteistä.
- Henkilöstö perehdytetään malliin lukuvuoden alussa ja uudet työntekijät työn alkaessa.

4. Ilmoittaminen ja välitön toiminta

4.1 Miten tieto voi tulla

Opiskelija, huoltaja, henkilöstön jäsen tai muu henkilö voi kertoa epäilystä KENELLE TAHANSA lukion aikuiselle henkilökohtaisesti, wilma-viestillä tai sähköpostilla. Opiskelija voi halutessaan kertoa häirinnästä ja kiusaamisesta myös luottamalleen opiskelijalle (esim. tutorille) ja he yhdessä voivat ottaa yhteyttä lukion aikuiseen. Vastaanottava aikuinen ei siirrä ilmoittajaa eteenpäin ilman, että varmistaa asian etenemisen. Mikäli epäilty häirintä tai kiusaaminen koskee lukion henkilökunnan jäsentä, tulee yhteyttä ottaa rehtoriin. Mikäli epäily kohdistuu rehtoriin, tulee yhtyettä ottaa hänen esihenkilöönsä eli sivistystoimialan toimialajohtajaan.

4.2 Ensimmäisen aikuisen tehtävät

1. Katkaise teko ja varmista välitön turvallisuus. Hätätilanteessa soita 112.
2. Kuuntele rauhallisesti. Kirjaa kertomus mahdollisimman sanatarkasti ja erottele havainnot, osapuolen / osapuolten kertomukset ja omat arviot.
3. Säilytä mahdollinen näyttö, kuten viestit ja kuvakaappaukset. Älä levitä materiaalia tarpeettomasti.
4. Ilmoita viipymättä osapuolten ryhmänohjaajille (kiusaaja + kiusattu) ja rehtorille.
5. Sovi opiskelijan kanssa, kuka on hänen yhteyshenkilönsä ja milloin hän saa seuraavan tiedon asian etenemisestä.

5. Selvittämisprosessi

VASTUUNJAKO

Kiusaamisesta epäillyn opiskelijan ryhmänohjaaja huolehtii prosessin käynnistämisestä. Selvittelytiimi eli Stoppari (kuraattori ja opo) koordinoi prosessia. Jokaisen asianosaisen opiskelijan ryhmänohjaaja huolehtii yhteydenpidosta huoltajiin ja tuen seurannasta. Tarvittaessa rehtori ottaa koordinoinnin vastuulleen.

Vaihe	Toiminta	Vastuu	Aikataulu
1. Ensiarvio	Välitön puuttuminen tilanteeseen ja turvallisuuden takaaminen.	Tiedon saanut aikuinen	Heti tilanteessa
2. Sisäinen tiedottaminen	Asiaan liittyvien aikuisten tiedottaminen: osallisten RO:t, Stoppari, rehtori	Tiedon saanut aikuinen	Saman arkipäivän aikana
3. Ilmoitus osallisille ja huoltajille	Lähetetään ilmoitus kiusaamisselvittelyn alkamisesta	Ryhmänohjaaja	Saman tai viimeistään seuraavan arkipäivän aikana
4. Koordinointi ja vastuutahot	Kiusaajan ryhmänohjaaja konsultoi Stopparia. Päätetään, eteneekö asia RO:n vai Stopparin kautta	Ryhmänohjaaja	Mahdollisimman pian
5. Erilliset kuulemiset	Kiusatut, kiusaajat ja tarvittaessa todistajat kuullaan erikseen. Ei syyllistävää tai johdattelevaa kyselyä.	Stoppari järjestää asianosaisten kuulemiset. RO toimii kuulemistilaisuuden vetäjänä / puheenjohtajana.	Mahdollisimman pian
6. Mahdollinen yhteinen tapaaminen	Tilanteen yhteenveto. Arvioidaan ja kirjataan jatkotoimenpiteet, seuranta (esim. 2-3vko) ja mahdollinen tarvittava ohjaus eteenpäin. Kaikki osalliset mahdollisuuksien mukaan.	Stoppari	Kuulemisten jälkeen
7. Tiedottaminen huoltajille	Alaikäisten huoltajille ilmoitetaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Täysi-ikäisen kohdalla toimitaan tietosuojan ja opiskelijan aseman mukaisesti.	Ryhmänohjaaja	Viipymättä
8. Eskalointi	Jos toiminta jatkuu tai teko on vakava -> rehtori, opiskeluhuollon tuki, kurinpitomenettely ja tarvittava viranomaisyhteistyö.	Rehtori + nimetyt toimijat	Viipymättä

Yhteinen tapaaminen

Yhteinen tapaaminen ei ole automaattinen vaihe. Se järjestetään vain, jos se tukee turvallisuutta ja asian ratkaisemista, teon kohteena oleva opiskelija tämän hyväksyy ja voi osallistua siihen ilman painostusta sekä aikuiset arvioivat tilanteen siihen soveltuvaksi. Sovittelu ei korvaa koulun velvollisuutta selvittää tekoja, tehdä hallinnollisia ratkaisuja tai huolehtia seurannasta.

6. Vastuut

Rehtori

- johtaa turvallisuus- ja puuttumiskulttuuria sekä huolehtii henkilöstön perehdytyksestä
- ottaa vastuun vakavista, pitkittyneistä tai monialaisista tilanteista sekä henkilöstöön kohdistuvan epäilyn tutkinnasta
- arvioi kurinpitomenettelyn ja viranomaisyhteistyön tarpeen
- vastaa siitä, että asiakirjojen säilytys ja käyttöoikeudet järjestetään lain, tietosuojan ja kaupungin tiedonohjauksen mukaisesti

Ryhmänohjaaja

- lukiolain (714/2018, §40) mukaan opetushenkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle.
- RO ilmoittaa asianosaisen alaikäisen opiskelijan huoltajalle ja suostumuksen saatuaan täysi-ikäisen opiskelijan huoltajalle kiusaamisselvittelyn alkamisesta. RO ilmoittaa asiasta Stopparille ja tarvittaessa Stopparilta ohjeet saatuaan hoitaa kiusaamisselvittelyn ja yhteydenotot huoltajiin itsenäisesti.
- RO tiedottaa huoltajia kiusaamiskäsittelyn tultua päätökseen.
- huolehtii tapahtuman kirjaamisesta ”Häirinnän, syrjinnän, väkivallan ja kiusaamisen ilmoituslomakkeelle”
- seuraa ohjausryhmänsä opiskelijoiden tilannetta ja turvallisuutta tekemällä yhteistyötä muiden opettajien ja henkilökunnan kanssa, sekä puuttuu tilanteeseen tarvittaessa
- konsultoi rehtoria ja opiskeluhuollon ammattilaisia matalalla kynnyksellä

Stoppari

- vastaanottaa tiedon kiusaamisepäilystä, arvioi asian kiireellisyyden ja tarvittavat välittömät turvatoimet
- koordinoi kiusaamistilanteen selvittämisen yhteistyössä RO:n kanssa; konsultoi rehtoria vakavissa, pitkittyneissä tai muutoin vaativissa tilanteissa; huolehtii, että osapuolia kuullaan ensisijaisesti erikseen ja ilman painostusta yhteiseen tapaamiseen
- huolehtii siitä, että tapahtumat, kuulemiset, yhteydenotot, sovitut toimet, vastuuhenkilöt ja seurantapäivät kirjataan sovitulla tavalla (RO vastaa lomakkeen kirjaamisista)

- sopii turva-, tuki- ja seurantatoimista, seuraa niiden toteutumista ja arvioi yhdessä ryhmänohjaajan sekä tarvittaessa rehtorin ja opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa, voidaanko käsittely päättää vai tarvitaanko lisätoimia

Opettajat ja muu henkilöstö

- puuttuvat tilanteeseen heti
- välittävät tiedon ja dokumentoivat omat havaintonsa
- toteuttavat sovitut turva- ja seurantatoimet omassa työssään

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä

- käsittelee ilmiötä yhteisö- ja ryhmätasolla, ei yksittäisen opiskelijan asiaa
- seuraa ja arvioi suunnitelman toimivuutta ja kiusaamisen esiintyvyyttä
- suunnittelee ja kehittää ennaltaehkäisevää työtä sekä sopii tarvittaessa vuosittaisista painopisteistä

Opiskelija

- kertoo havaitsemastaan tai kokemastaan häirinnästä tai kiusaamisesta KENELLE TAHANSA lukion aikuiselle henkilökohtaisesti, wilma-viestillä tai sähköpostilla
- halutessaan voi kertoa häirinnästä tai kiusaamisesta myös luottamalleen opiskelijalle (esim. tutorille) ja he yhdessä voivat ottaa yhteyttä lukion aikuiseen
- säilyttää verkkokiusaamiseen liittyvän näytön
- toimii sovittujen turvallisuus- ja käyttäytymisperiaatteiden mukaisesti

7. Huoltajayhteistyö ja täysi-ikäinen opiskelija

Alaikäisen opiskelijan huoltajille ilmoitetaan RO:n toimesta (tarvittaessa rehtori) tietoon tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta. Yhteydenpidossa kerrotaan oman nuoren tilanne, koulun toimet ja seuranta. Muiden opiskelijoiden salassa pidettäviä tietoja ei luovuteta.

Täysi-ikäisen opiskelijan tietoja ei lähtökohtaisesti anneta huoltajalle ilman opiskelijan suostumusta tai muuta laissa säädettyä perustetta. RO keskustelee ensin opiskelijan kanssa ja kertoo, että kodin tuki voisi olla tilanteessa hyödyksi. RO pyytää opiskelijan suostumusta ottaa yhteyttä huoltajaan ja tiedustelee, mitä tietoja huoltajalle voi kertoa. Opiskelijaa tulee kannustaa ottamaan läheinen tueksi.

Välitön turvallisuus, ilmoitusvelvollisuus tai viranomaisen tiedonsaantioikeus arvioidaan erikseen.

8. Opiskeluhuollon tuki

Kohteena olevalle ja tekoon osallistuneelle opiskelijalle tarjotaan yksilöllisen tarpeen mukaan kuraattorin, psykologin sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja. Opetushenkilöstö voi konsultoida opiskeluhuollon ammattilaista opiskelijan tuen tarpeesta lain sallimissa rajoissa.

- Yksilökohtainen opiskeluhuolto on vapaaehtoista ja perustuu opiskelijan asemaa koskeviin suostumus- ja tietosuojasäännöksiin.
- Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan suostumuksella.
- Opiskeluhuollon palvelujen ammattilainen kirjaa oman työnsä omaan asiakas- tai potilasrekisteriinsä.
- Opiskeluhuolto ei vastaa kurinpidosta eikä korvaa koulun johtamis- ja selvittämisvastuuta.

9. Kirjaaminen, tietosuoja ja tiedonkulku

KIRJAAMISEN PERIAATE

Kirjataan vain tarpeelliset, asialliset ja todennettavat tiedot. Havainnot, osapuolten kertomukset, arviot, päätökset ja sovitut toimet erotetaan toisistaan. Käyttöoikeus annetaan vain tehtävän perusteella tietoa tarvitseville.

- Tilanteen käsittely ja sovitut toimet kirjataan Rauman kaupungin sivistystoimialan ”Häirinnän, syrjinnän, väkivallan ja kiusaamisen ilmoituslomakkeelle” (https://peda.net/rauma/rauman-lukio/opiskelijan_palvelut/lops20192/oojt/4.3.-opiskeluhuolto/hairinnan-ilmoituslomake.). Lomakkeeseen kirjataan tapahtuma, osapuolet, välittömät toimet, kuulemiset, yhteydenotot, sovitut toimet, vastuuhenkilöt ja seurantapäivät.
- Lomake toimitetaan rehtorille ja säilytetään rehtorin kassakaapissa Rauman kaupungin tiedonohjaussuunnitelman, tietosuojakäytäntöjen ja käyttöoikeuksien mukaisesti. Kassakaappiin pääsy on ainoastaan rehtorilla, apulaisrehtorilla ja vararehtorilla.
- Asiaa ei kirjata automaattisesti opiskeluhuoltorekisteriin. Jos opiskelijalle järjestetään yksilökohtaista monialaista opiskeluhuoltoa, siitä laaditaan erillinen opiskeluhuoltokertomus opiskeluhuoltolain mukaisesti.
- Kuraattori, psykologi ja terveydenhuollon ammattilainen vastaavat omien asiakas- ja potilasasiakirjojensa kirjaamisesta.
- Wilmaa voidaan käyttää yhteydenpitoon ja koulun ohjeistuksen sallimiin merkintöihin, mutta arkaluonteisia tietoja ei levitetä tarpeettomasti.

10. Vahva puuttuminen ja viranomaisyhteistyö

Rehtori otetaan välittömästi mukaan, kun teko uhkaa opiskelijan tai muiden turvallisuutta, sisältää väkivaltaa tai vakavaa uhkailua, on pitkäkestoista tai jatkuu aiemmista toimista huolimatta, tai kun asiassa voi olla rikos-, lastensuojelu- tai kurinpitotarve. Myös, mikäli epäilty häirintä tai kiusaaminen koskee lukion henkilökunnan jäsentä.

- Hätätilanne: 112.
- Lastensuojeluilmoitus: tehdään viipymättä, kun lastensuojelun tarpeen selvittämisen edellytykset täyttyvät. Lastensuojeluilmoitusta tehtäessä tulee yhteyttä ottaa kuraattoriin.

- Ilmoitus poliisille: tehdään lain edellyttämissä tilanteissa; epäselvässä tilanteessa konsultoidaan poliisia tai Ankkuritiimiä.
- Sosiaalihuollon yhteydenotto: arvioidaan, kun tuen tarve on ilmeinen ja asia kuuluu sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointiin.
- Kurinpitotoimet: toteutetaan lukiolain ja hallintomenettelyn mukaisesti erillään opiskeluhuollollisesta tuesta.
- Turvajärjestelyt: voidaan muuttaa tiloja, ryhmiä, kulkureittejä, valvontaa tai työjärjestystä määräajaksi. Järjestelyillä ei saa tosiasiallisesti rangaista teon kohteena olevaa opiskelijaa.

11. Seuranta ja jälkihoito

- Ensimmäinen seurantakeskustelu järjestetään pääsääntöisesti noin viikon kuluessa ja toinen 2-3 viikon kohdalla. Tarvittaessa seurantaa jatketaan pidempään.
- Seuranta tehdään ensisijaisesti osapuolten kanssa erikseen. Kysytään konkreettisesti, onko sovittu toiminta loppunut ja onko turvallisuuden tunne palautunut.
- Huoltajilta pyydetään alaikäisen osalta havaintoja hyvinvoinnista ja tilanteen mahdollisesta jatkumisesta.
- Ryhmän ilmapiiriä ja mahdollisia sivustaseuraajien rooleja seurataan ilman, että yksittäisen opiskelijan asiaa avataan ryhmälle.
- Jälkihoidossa arvioidaan opiskeluhuollon, pedagogisen tuen, ryhmätason työskentelyn ja opiskelujärjestelyjen tarve.
- Tapaus suljetaan vasta, kun sovitut seurannat on tehty ja turvallisuuden arvioidaan palautuneen. Sulkeminen kirjataan.

12. Perehdytys, tiedottaminen ja arviointi

- Henkilöstö käsittelee pikaohjeen ja vastuunjaon vuosittain lukuvuoden alussa.
- Opiskelijoille malli esitellään ensimmäisen vuoden alussa ja sitä kerrataan ryhmänohjauksessa.
- Huoltajille tiedotetaan mallista ja ilmoituskanavista lukuvuoden alussa.
- Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä arvioi vuosittain (syksyllä) ilmoitusten määrää ja luonnetta vain sellaisella koontitasolla, josta yksittäisiä opiskelijoita ei voida tunnistaa.
- Arvioinnissa tarkastellaan erityisesti puuttumisen nopeutta, seurannan toteutumista, turvallisuuden palautumista ja henkilöstön kokemusta mallin selkeydestä.
- Suunnitelma päivitetään, jos lainsäädäntö, Rauman kaupungin ohjeistus, opiskeluhuoltopalvelujen toimintatavat tai paikalliset yhteystiedot muuttuvat.

Lähteet ja valmisteluaineisto

- Etelätuuli yhdessä kiusaamista vastaan. Materiaali kiusaamisen vastaiseen työhön sekä liiteaineisto (2026), Rauman kaupungin perusopetus.
- Rauman kaupungin perusopetus. Etelätuuli yhdessä kiusaamista vastaan: materiaali kiusaamisen vastaiseen työhön sekä liiteaineisto. 2026. Sisäinen koulutus- ja valmisteluaineisto.
- Rauman Lyseon lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma; häirinnän, kiusaamisen ja väkivallan vastainen suunnitelma (päiv. 12.10.2026), https://peda.net/rauma/rauman-lukio/opiskelijan_palvelut/lops20192/oojt/4.3.-opiskeluhuolto/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitelma-hairinnan-kiusaamise.
- Laitinen, Kristiina, Haanpää, Sanna, Francke, Laura & Lahtinen, Matti. *Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa*. Opetushallitus, Oppaat ja käsikirjat 2020:3a, 2020.
- Opetushallitus. Kiusaamisen ja väkivallan tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja puuttuminen. Verkkopohjainen tukimateriaalikokonaisuus. Viitattu 2.11.2026:
  – Kiusaaminen ja väkivalta sekä niiden tunnistaminen
  – Kiusaamisen ja väkivallan ennaltaehkäisy
  – Kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttuminen.
- Lukiolaki 714/2018, erityisesti 30–32 § ja 40–48 §, ajantasainen säädös.
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, erityisesti 4–5, 13–14 ja 18–23 §, ajantasainen säädös.
- Lastensuojelulaki 417/2007, erityisesti 25 §, ajantasainen säädös.
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, erityisesti 35 §, ajantasainen säädös.
- Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, ajantasainen säädös.
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986, ajantasainen säädös.

Liite 1. Henkilöstön pikaohje

MUISTA 7 ASKELTA
1) KATKAISE 2) TURVAA 3) KUUNTELE 4) KIRJAA 5) VÄLITÄ TIETO 6) SOVI TOIMET 7) SEURAA

Tilanne	Toimi näin
Havaitsen kiusaamista tai väkivaltaa	Keskeytä. Turvaa osapuolet. Kutsu apua. Hätätilanteessa 112.
Opiskelija kertoo	Kuuntele, kiitä kertomisesta, älä lupaa täydellistä salassapitoa. Kerro seuraavat vaiheet.
Kyse on verkosta	Pyydä säilyttämään viestit, kuvat, osoitteet ja ajat. Älä jaa materiaalia tarpeettomasti.
Tilanne ei vaikuta toistuvalta	Puutu silti. Arvioi, liittyykö siihen aiempia tekoja, häirintää, syrjintää tai vallan epätasapainoa.
Turvallisuus tai rikos huolettaa	Ota rehtori heti mukaan ja arvioi 112-, poliisi-, lastensuojelu- tai sosiaalihuoltoyhteys.
Asia on selvitetty	Kirjaa sovitut toimet, vastuuhenkilöt ja seuranta. Älä sulje asiaa ilman seurantaa.

Liite 2. Kirjaamisen vähimmäistiedot

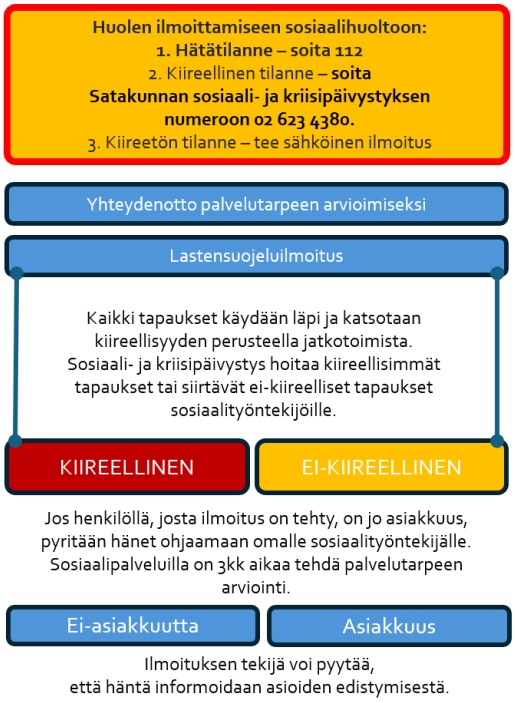
- ilmoituksen päivämäärä, kellonaika ja vastaanottaja
- ilmoittaja ja tieto siitä, perustuuko tieto omaan havaintoon vai kertomukseen
- tapahtuma-aika, paikka ja yhteys koulun toimintaan
- osapuolet ja mahdolliset havainnoijat
- kuvaus teoista mahdollisimman konkreettisesti
- välittömät turvallisuustoimet
- erillisten kuulemisten päivät, osallistujat ja keskeinen sisältö
- huoltajayhteydenotot tai peruste sille, miksi yhteydenottoa ei tehty
- sovitut toimintavelvoitteet, tukitoimet ja vastuuhenkilöt
- arvio rehtorin, opiskeluhuollon ja viranomaisyhteistyön tarpeesta
- seurantapäivät ja seurannan tulokset
- asian päättäminen ja perustelu

Liite 3. Ankkuritiimi

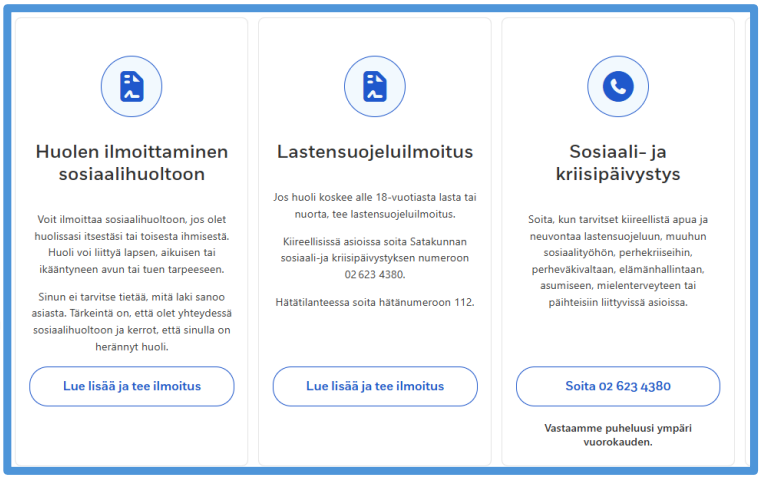
- **Toiminnan kuvaus:** Satakunnassa ankkuritoimintaa järjestetään koko maakunnan alueella. Satakunta on jaettu pohjoisen ja eteläisen tiimin toiminta-alueisiin. Ankkuritiimit Satakunnassa puuttuvat varhaisesti alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, selvittävät nuoren asiakkaan elämäntilannetta kokonaisvaltaisesti ja ohjaavat tarvittaessa avun ja tuen piiriin. Ankkuritiimit hoitavat myös lähisuhde ja perheväkivaltatapauksia, kun perheessä on alaikäisiä lapsia.
- **Eteläinen ankkuritiimi** (Rauma, Eura, Eurajoki, Huittinen, Kokemäki, Säkylä)
- **Yhteystiedot:**
  Aittakarinkatu 21, 26100 RAUMA
  ennaltaestava.lounais-suomi@poliisi.fi
  ankkuri.etela@sata.fi
  Sosiaaliohjaaja p. 044 4037844
  Sairaanhoitaja p. 044 4037840
  Sosiaalityöntekijä p. 044 4037843
- **Poliisin konsultaationumero p. 0295 449 299 (vain viranomaisille)**
- Koulujen virkatoimintaan kuuluu harkintavallan käyttäminen
- Ilmoitusvelvollisuutta pohdittaessa on aina syytä huomioida lapsen ikä ja kehitystaso
- Lastensuojeluilmoituksen lisäksi on ilmoitettava poliisille (= rikosilmoitus tai tutkintapyyntö), jos tulee tietoa lapseen kohdistuneesta seksuaalirikoksesta tai henkeen ja terveyteen kohdistuneesta rikoksesta
- **EPÄSELVISSÄ TILANTEISSA KONSULTOIDAAN MATALALLA KYNNYKSELLÄ ANKKURITIIMIÄ**
- Lievän pahoinpitelyn suhteen ilmoitusvelvollisuutta poliisille ei ole. Tilannetta tulee kuitenkin arvioida tarkoin mm. aiempi aggressiivinen käytös tai muut haasteet
- Jokainen ilmoitus käsitellään yhteistyössä tarvittavien eri viranomaisten kanssa kuten ankkuritiimi, oppilashuolto tai muu tarvittava henkilöstö
- Kouluissa olisi hyvä sopia, kuka toimii yhteyshenkilönä käsillä olevassa asiassa muihin viranomaisiin kuten ankkuritiimiin.

Liite 4. Sosiaalipalvelut

Sosiaalihuoltolaki velvoittaa viranomaistahoja tekemään ilmoituksen, jos **henkilön tai perheen sosiaalihuollon tarve on ilmeinen**. Yhteydenotto tehdään **ensisijaisesti henkilön suostumuksella**, jolloin kyseessä on **yhteydenotto palveluntarpeen arvioimiseksi**. Tällöin ei käytetä termiä ”ilmoitus” eikä yhteydenottoa kirjata ilmoituksena vaan yhteydenottona palveluntarpeen arvioimiseksi. Yhteydenotto voidaan tehdä myös ilman asianomaisen henkilön suostumusta, jolloin kyseessä on ilmoitus. Yhteydenotto palvelutarpeen arvioimiseksi koskee em. tilanteessa myös alaikäisiä. Salassapitosäännökset eivät estä ilmoituksen tekemistä. Viranomainen / ammattihenkilö ei voi tehdä ilmoitusta nimettömästi.

Sähköinen ilmoitus tehdään satakunnan hyvinvointialueen nettisivuilla sata.fi
Linkkistä löydät myös ohjeita/ tietoa ilmoituksen tekemiseen
https://satakunnanhyvinvointialue.fi/
Huolen ilmoittaminen sosiaalihuoltoon
Lastensuojeluilmoitus
Sosiaali- ja kriisipäivystys
Sosiaalihuoltolaki 35 § - Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi
Lastensuojelulaki 25 § - Ilmoitusvelvollisuus

Liite 5. Someturva

Mikä on someturva?
Someturva on asiantuntijoiden kehittämä digitaalinen palvelu, jonka kautta saat nimettömästi apua somessa, peleissä tai muualla netissä kohdattuihin ikäviin tilanteisiin.

Someturva tarjoaa tehokkaat keinot puuttua somen ongelmatilanteisiin:
1
Nuoret ja ammattilaiset voivat ilmoittaa 24/7 anonyymissä ja helppokäyttöisessä sovelluksessa somessa, peleissä tai muualla netissä kohtaamastaan häirinnästä, kiusaamisesta tai uhkailusta.
2
Käyttäjät saavat aina osaava apua. Someturvan tiimi koostuu someen erikoistuneista juristeista ja sosiaalipsykologeista.
3
Ilmoituksen tekijä saa nopean konkreettisen avun ja juuri hänen tilanteeseensa sopivat toimintasuositukset.

Someturva
https://www.someturva.fi/schools/
Valmiita oppituntimateriaaleja
Huomioita tiedotettavista aiheista
Rehtoriverkosto
Rehtoreiden ”kuuma linja”

someturva

Liite 6. Mieli ry: Tunne- ja turvataidot

MIELI Suomen Mielenterveys ry:n perustehtävä on mielenterveyden edistäminen ja ongelmien ehkäisy. Puolustamme kaikkien yhtäläistä oikeutta hyvään mielenterveyteen. MIELI ry on maailman vanhin mielenterveysalan kansalaisjärjestö.

Mielenterveyttä voi vahvistaa ja mielenterveystaitoja voi oppia läpi elämän. Edistämme lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden mielenterveyttä ja mielen hyvinvointia.

Mieli ry tarjoaa koulutuksia, materiaaleja sekä erilaisia harjoituksia, joilla opitaan mm. tunne- ja vuorovaikutustaitoja, jotka ovat tärkeässä roolissa myös kiusaamisen ennaltaehkäisemisessä.

MIELI

Länsirannikon mielenterveys ry on solminut kumppanuussopimuksen
Rauman kaupungin kanssa kevääseen 2028 asti.
Siinä he ovat sitoutuneet mm.

- tekemään mielenterveyttä edistävää ja ennaltaehkäisevää työtä tarjoten asiantuntijuutta alueen eri toimijoiden käyttöön (mm. oppilaitokset),
- tuottaen mielenterveyttä edistäviä ja hyvinvointia lisääviä toimintoja, sekä
- kouluttamalla kaupungin henkilöstöä esim. mielenterveyden edistämiseen, kriisityöhön sekä kohtaamiseen erikseen sovitulla tavalla, sekä kehittämään raumalaisten hyväksi tehtäviä mielenterveyspalveluita

Linkit:

- https://mieli.fi/
- https://mieliyhdistykset.fi/lansirannikko/

Toimisto/ ajanvarausnumero
02 8378 5600
toimisto@raumankriisikeskus.fi

Susanna Nurmela
Kehittämispäällikkö
044 378 5625
susanna.nurmela@raumankriisikeskus.fi

mieli
Länsirannikon mielenterveys ry

Liite 7. Häirinnän, syrjinnän, väkivallan ja kiusaamisen ilmoituslomake

HÄIRINNÄN, SYRJINNÄN, VÄKIVALLAN, KIUSAAMISEN
ilmoituslomake

Rauma

ILMOITUKSEN TIEDOT			
Sukunimi	Etunimi	Luokka	Päivämäärä
Koulu			
Opettaja			
Ilmoittaja			

Ilmoituksen syy: häirintä	KYLLÄ ☐	EI ☐	Ilmoituksen syy: väkivalta	KYLLÄ ☐	EI ☐
Ilmoituksen syy: syrjintä	KYLLÄ ☐	EI ☐	Ilmoituksen syy: kiusaaminen	KYLLÄ ☐	EI ☐
Ilmoituksen syy: uhkailu	KYLLÄ ☐	EI ☐	Joku muu, mikä		

(Perusopetuslaki 29§, 35§ ja Lukiolaki 30§, 40§)

Oppilaan tai opiskelijan on käyttäydyttävä kiusaamatta ja syrjimättä muita sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden tai opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Opetuksen tai koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä.

Opettajalla ja rehtorilla on ilmoitusvelvollisuus tietoon tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

TEON KUVAUS	
Kirjoita tähän teon tai toiminnan kuvaus, sekä päivämäärä, aika ja paikka	
Teko tai toiminta	Päivämäärä, aika ja paikka
TOIMENPITEET	
Kirjoita tähän miten asiaan on puututtu sekä mahdolliset turvaamis- ja kurinpitotoimet	
Toimenpiteet	

YHTEISTYÖ HUOLTAJAN KANSSA	
Yhteistyö	Päivämäärä
MUU YHTEISTYÖ	
Kirjoita tähän mm. konsultaatiot, monialaiset ja –ammatilliset työskentelyt	
Yhteistyötoimet	
MUUT ILMOITUKSET	
Kirjoita ylös mahdolliset muut ilmoitukset, jotka voidaan harkinnan mukaan tehdä	
Tehdyt ilmoitukset	

ⓘ Lastensuojelulain (12.2.2010/88) 25§ perusteella opetustoimen ammattihenkilöt ovat velvollisia harkinnan perusteella ilmoittamaan hyvinvointialueelle, jos he ovat saaneet tehtävässään tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä (8.7.2022/610).
ⓘ Lisäksi on velvollisuus tehdä ilmoitus poliisille, jos on syytä epäillä, että lapseen on kohdistettu rikoslain 1) rikoslain (39/1889) 20 luvussa seksuaalirikoksena rangaistavaksi säädetty teko; tai
2) sellainen rikoslain 21 luvussa henkeen ja terveyteen kohdistuvana rikoksena rangaistavaksi säädetty teko, josta säädetty enimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

TIEDOTUS	
Kirjaa ylös tahot, joille asiasta on ilmoitettu, sekä ilmoituspäivämäärä.	
Allekirjoitus	Päivämäärä
Allekirjoitus	Päivämäärä
Allekirjoitus	Päivämäärä

Lomake sisältää salassa pidettävää tietoa, jota tulee säilyttää salassapitosäädösten mukaisesti. Koulujen tulee itse huolehtia, että lomakkeet säilytetään asiaankuuluvasti. Esimerkiksi tulosteina kansiossa, lukollisessa paloturvallisessa kaapissa. Lomakkeet arkistoidaan aakkosjärjestyksessä sukunimen mukaan, luokiteltuna ilmoituksen syiden mukaan.